

§ 262

Motion - Havet blöder, KS 2017/187

Beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta

1. Aktivt arbeta för att snarast fasa ut inköp, användandet och spridningen av produkter som genererar eller innehåller tillsatser av mikroplast i kommunens verksamhet.
2. Anse punkt 2 i motionen som handlar om information till hushållen vara behandlad, då VIVAB fortlöpande redan gör detta.
3. Avslå punkt 3 i motionen som gäller att bygga in filter i tvättmaskiner, eftersom det utreds om detta är den bästa åtgärden för att minska mikroplast från tvätt.
4. Bifalla punkt 4 i motionen som handlar om styrdokument för konstgräsmaterial för att tydliggöra ramarna för kommunens hållning till konstgräsplaner.
5. Bifalla punkt 5 i motionen om att ge kommunstyrelsen i uppdrag att fortlöpande redovisa utfasningen av mikroplast. Redovisningen ska ske årligen som en del av årsredovisningen av utvecklingsmål 4, den ekologiska hållbarheten ska öka.

Beskrivning av ärendet

Bengt Hackberg (S) och Sara Grimpe Wernersson (S) har inkommit med en motion. Motionen beskriver hur mikroplaster i våra hav och vatten påverkar djur och människor. I motionen föreslås kommunfullmäktige besluta:

- Snarast förbjuda inköp, användning och spridning av produkter som genererar eller innehåller tillsatser av mikroplast i kommunens verksamheter.
- Informera hushållen om vad som inte får spolas ned i avloppen och om konsekvenserna för miljön om man inte följer riktlinjerna.
- Bygga in filter i kommunens tvättmaskiner för att fånga upp textilfibrer.
- Arbeta fram policy för konstgräsplaner, material på löparbanor och syntetisk markbeläggning i syfte att minska användningen av produkter med mikroplast.
- Ge kommunstyrelsen i uppdrag att fortlöpande, med start senast december 2018, redovisa hur utfasning av produkter med tillsatser av mikroplast i kommunens verksamheter fortlöpt.

Servicenämnden, barn- och utbildningsnämnden, socialnämnden, kultur- och fritidsnämnden samt Vivab har beretts möjlighet att yttra sig över motionen. Hållbarhetsberedningen vid kommunstyrelsen samordnar ett svar på motionen.

Serviceämnden uppger i sitt svar på motionen att de utreder frågan om hur de på bästa sätt minskar utsläpp av fibrer som blir mikroplast från textilier vid tvätt. De uppger också att serviceförvaltningen redan har börjat arbeta med att minska plasten i verksamheten. Barn- och utbildningsnämnden har svarat på motionens tredje punkt. De känner inte till hur deras tvättmaskiners förmåga är gällande att hindra mikroplast från att läcka ut vid tvätt. Socialnämnden har yttrat sig kring tvättmaskinerna i verksamheten och menar att både de små och stora maskiner som finns i verksamheten fångar upp textilfibrer. Kultur- och fritidsförvaltningen anser i sitt beslut att motionens fjärde punkt är besvarad då de nationella rekommendationer som finns utfärdade av Naturvårdsverket följs av deras verksamhet. Vivab svarar på motionens andra punkt att de redan bedriver ett uppströmsarbete för att stoppa skräp- och miljögifter vid källan. Arbetet består bland annat i information till hushåll och verksamheter genom broschyrer och webbsida.

Motivering av beslut

Hållbarhetsberedningen delar motionens viljeinriktning att det är viktigt att hindra att mikroplast sprids från kommunens verksamheter. En omfattande kunskapsuppbyggnad kring mikroplast, källor till mikroplast och hur de sprids pågår nu både i Sverige och internationellt. I kommunen har det startats ett samverkansarbete kring plast och mikroplast och ambitionen i det arbetet ligger helt i linje med intentionerna i motionen. I det arbetet ingår representanter från flera förvaltningar och Vivab samt kustvattenråd, vattenråd och Länsstyrelsen.

Vivab arbetar redan med kontinuerlig information till hushållen om vad de ska tänka på för att hindra att mikroplast kommer ut i våra vatten via avloppen.

Sveriges regering har från och med den 1 juli 2018 beslutat att förbjuda kosmetiska produkter som sköljs av eller spottas ut och som samtidigt innehåller plastpartiklar med en rengörande, skrubbande eller polerande funktion. Förbudet omfattar exempelvis tandkräm, kroppsscrub, ansiktspeeling, duschtvål, schampo och balsam med tillsatta mikoplaster. Hållbarhetsberedningen ser det inte som praktiskt och ekonomiskt möjligt att i dagsläget förbjuda inköp, användning och spridning av andra produkter än de som omfattas av det nationella förbudet och som genererar eller innehåller tillsatser av mikroplast i kommunens verksamheter. Ett sådant förbud skulle till exempel innebära att alla textilier av syntetmaterial som kommunen använder skulle behöva ersättas. Kunskapen kring mikroplast är relativt ny och kunskapsuppbyggnaden om vilka produkter och material som genererar mikroplast går nu snabbt. Därför är mikropaster en fråga som behöver bevakas vid varje upphandling av den upphandlade verksamheten och upphandlingsenheten, så att kommunen tar kontinuerliga utvecklingssteg som bidrar till att verksamheterna minimerar sina utsläpp av mikropaster.

Hållbarhetsberedningen anser att ett styrdokument för konstgräs och fallskydd/gummiasfalt vid idrott- och fritidsanläggningar behöver tas fram. Styrdokumentet bör omfatta skötsel, anläggning, upphandling samt bidrag

till konstgräs/multiplaner och fallskydd/gummiasfalt till föreningar.
Styrdokumentet bör tas fram av Kultur-och fritidsnämnden.

Hållbarhetsberedningen anser att punkten i motionen som gäller att bygga in filter i kommunens tvättmaskiner bör avslås då det i dagsläget är oklart om det är det bästa och mest ekonomiska sättet att förhindra att mikroplaster sprids vid tvätt inom kommunen. Servicenämnden utreder frågan om olika sätt att fånga mikroplaster vid tvätt och bör därför när denna utredning är klar dela med sig till övriga verksamheter som har tvättmaskiner. Det behöver också utredas hur av kommunen anlätade tvätterier och övriga företag som i sitt uppdrag till kommunen hanterar tvätt av textilier arbetar med frågan.

Hållbarhetsberedningen anser att punkten som innebär en fortlöpande redovisning av utfasningen av mikroplast bör bifallas. För att förenkla och integrera frågan i redan befintliga rutiner föreslår beredningen att redovisningen ska ske årligen som en del av kommunstyrelsens årsredovisning av utvecklingsmål 4, ”Den ekologiska hållbarheten ska öka.”

Ekonomi

Förslaget påverkar i sig inte kommunens ekonomi, däremot kan förslagen i förlängningen påverka kommunens ekonomi, bland annat genom nya kravställningar vid upphandling.

Underlag för beslut

Beslutsförslag 2018-04-24

Kommunstyrelseförvaltningen, tjänsteskrivelse, 2018-04-13

Motion, Havet blöder, 2017-03-20.

Hållbarhetsberedningen 2018-04-16, § 9

Servicenämnden 2017-08-23, § 30

Socialnämnden 2017-08-23, § 136

Barn- och utbildningsnämnden 2017-08-23, § 144

Kultur- och fritidsnämnden 2017-10-24, § 76

Vivab styrelse, 2017-08-28.

Yrkanden

Markus Jörngren (MP) yrkar att punkt 1 ändras till ”aktivt arbeta för att snarast fasa ut inköp, användandet och spridning av produkter som genererar eller innehåller tillsatser av mikroplast i kommunens verksamheter.”

Claës-L Ljung yrkar i enlighet med liggande förslag där punkt 1 är:

”Avslå punkt 1 i motionen om förbud av inköp, användning och spridning av produkter som genererar eller innehåller mikroplast i kommunens verksamheter då detta kunskapsmässigt och ekonomiskt ej bedöms som möjligt i dagsläget.”

Propositionsordning

Ordförande ställer proposition på Claës-L Ljungs (M) yrkande mot Markus Jörngrens (MP) yrkande och finner att kommunstyrelsen beslutar i enlighet med Markus Jörngrens (MP) yrkande.